

Een toekomst voor kerkgebouwen!

informatie over de landelijke
Task Force Toekomst Kerkgebouwen

De Task Force Toekomst Kerkgebouwen

Wij, de Task Force Toekomst Kerkgebouwen, willen een toekomst voor kerkgebouwen, kloosters en kapellen in Nederland. We zijn zeer bezorgd over de tientallen kerkgebouwen die jaarlijks leeg komen te staan of worden gesloopt. Elke maand worden er kerkgebouwen uit het landschap weggevaagd en er dreigen nog heel veel te zullen volgen.

Er is nauwelijks een vangnet voor kerkgebouwen die door kerkgenootschappen niet meer onderhouden kunnen worden en de onderhoudslasten nemen toe. Zelfs rijksmonumentale kerkgebouwen zijn hun bestaan niet meer zeker. Wij vinden een puur financiële afweging met betrekking tot het al of niet behouden van kerkgebouwen niet acceptabel.

Kerkgebouwen zijn onmisbaar als herkenningstekens in onze steeds anoniemer wordende samenleving. Het zijn door de eeuwen heen altijd ontmoetingsplaatsen geweest, en zijn plaatsen van reflectie en rust. We willen ons geen toekomst, geen dorp of stad, zonder kerkgebouwen voorstellen. Het zijn niet alleen plaatsen van geloofsgemeenschappen, het zijn gebouwen van ons allemaal. Daarom verzetten we ons tégen sloop, en zijn we vóór het laten herleven van deze bijzondere gebouwen.

"Mij heeft altijd dit verschijnsel ontroerd: waar men komt in ons vaderland, in iedere stad en in het kleinste dorp, daar rijzen de torens omhoog. En als men zich in den vreemde begeeft, ook daar. IJlt men in den spoortrein over de vlakten, heinde en ver steken de kerkspitsen omhoog en is men in het bergland, dan groet ons een vriendelijk kerkje uit ieder vredig dal", H.W. Heuvel, kerkvoogd van de hervormde kerk van Borculo en hoofdonderwijzer, 1925.

Onze drijfveer

Onze drijfveer is de liefde die we voor kerkgebouwen delen: Kerkgebouwen, kloosters en kapellen zijn een essentieel onderdeel van onze beschaving. Ze zijn met grote inzet en liefde gebouwd door onze voorouders, die – veel armer dan wij – de meest prachtige gebouwen hebben neergezet. Ze vormen het hart van stad, dorp of wijk waarmee veel burgers emotioneel verbonden zijn.

Kerkgebouwen zijn plaatsen voor devotie, stilte, bijeenkomsten, concerten. Voor beleving van monumentale ruimtelijkheid en architectuur, akoestiek, religieuze kunstschaten. Voor besef van onze ontstaansgeschiedenis en kleurrijke religieuze cultuur. De samenleving moet meer kansen krijgen om gebruik te maken van de mogelijkheden die deze gebouwen bieden.

Kerkgebouwen moeten weer ontmoetingsplaatsen voor mensen worden; mensen van alle gezindten. Maar dan moeten er zaken veranderen. Kerken in Nederland zijn door de week, en vaak ook in het weekend, bijna nooit meer open of volledig toegankelijk, op een paar uur tijdens erediensten na. Bezoekers komen dus heel vaak voor een gesloten deur terecht. Hierdoor is het beeld ontstaan van kerken als niet-functionele gebouwen voor steeds kleiner wordende groepen mensen, en zijn ze langzaam maar zeker buiten de samenleving komen te staan. We willen dat kerkgebouwen uitnodigend worden voor brede lagen van de bevolking; de deuren moeten letterlijk en figuurlijk openstaan. Kerkgebouwen die bijdragen aan de sociale samenhang in stadswijken of dorpen.

Er zijn dus heel veel redenen om zorgvuldig om te gaan met kerkgebouwen. Wij dragen die redenen actief uit en hopen die terug te zien in de afwegingen en daden van overheden, leiders van kerk- en geloofsgemeenschappen, kerkbeheerders, en andere betrokkenen. We hopen op meer kennis, passie en visie in de maatschappij met betrekking tot de belangrijke rol van kerkgebouwen.

"Er zijn nog maar zo weinig kapellen en kerken nodig in hun oorspronkelijke functie, dat er wel alternatieven bedacht moeten worden. Sloop is wel het laatste waartoe men zou moeten overgaan. Want men sloopt niet alleen een kerk als men het gebouw weghaalt. Tegelijkertijd verdwijnt het aanzien van een hele wijk. Het profiel wordt verstoord, de omringende gebouwen zakken als puddingen in elkaar." Uit de column 'Kerksloop' (NRC Handelsblad 29 april 2006),
Prof. Marita Mathijsen, hoogleraar Moderne Nederlandse Letterkunde UvA.

Wie zijn wij

De Task Force Toekomst Kerkgebouwen is een landelijk burgerinitiatief, opgericht in maart 2006 in Woudrichem, op initiatief van Rob Wolters en Frank Petter. Onze groep is breed samengesteld, en is niet verankerd in een bepaalde geloof- of maatschappijrichting. We hebben bestuurders, architecten en bouwkundigen in ons midden, en mensen met een culturele, interreligieuze, inhoudelijke en emotionele betrokkenheid bij kerkgebouwen. Deze brede samenstelling en onafhankelijkheid is onze kracht.

We hebben onze doelstellingen en uitgangspunten neergelegd in de "Verklaring van Woudrichem". De volledige tekst van deze verklaring kan bij ons worden aangevraagd of worden gevonden op onze website: www.toekomstkerkgebouwen.nl In september 2006 is een stichting in het leven geroepen voor de activiteiten van de Task Force, om de transparantie en slagkracht van ons werk te vergroten.

We worden gesteund door een comité van aanbeveling van mensen die hun sporen hebben verdiend in de maatschappij, door deskundigen die ons van informatie voorzien, en door spontane contacten vanuit de samenleving. Een overzicht van de namen van de leden van de Task Force en de leden van het comité van aanbeveling is opgenomen op de website van de Task Force.

"De Task Force Toekomst Kerkgebouwen concludeert op basis van vele signalen uit de samenleving dat een nieuwe en positieve visie op kerkgebouwen hard nodig is. Deze visie moet uitgaan van de kansen die deze gebouwen bieden, en niet – zoals nu gebeurt – van de problemen, want dat laatste werkt sloop in de hand". Dr. Frank Petter, voorzitter van de Task Force, en burgemeester van Woudrichem, 2006.

Onze uitgangspunten

We laten ons leiden door een aantal duidelijke uitgangspunten. We willen een kerkgebouw liefst dicht bij haar oorspronkelijke functie houden. Kerkgebouwen en kloosters moeten bij voorkeur een bezielende, sociale en culturele functie hebben of behouden, en (weer) een rol vervullen in de versterking van de sociale samenhang in steden, wijken en dorpen.

Als een kerkgebouw om welke reden dan ook haar oorspronkelijke functies niet kan behouden, zijn wij voorstander van (her-)bestemming met andere passende functies, waar mogelijk in combinatie met de handhaving van oorspronkelijk functies.

Indien zich geen passende bestemming aandient heeft langdurige leegstand onze voorkeur boven sloop. Want "weg-is-weg" en de tijd kan een oplossing brengen, zoals de geschiedenis van vele kerken en kloosters leert. Sloop vinden wij de slechtste en minst creatieve keuze. Deze weg snijdt alle wegen naar de toekomst af, ook voor komende generaties.

Bovenal roepen we op tot volledige openheid en samenwerking tussen alle instanties en mensen die betrokken zijn, of willen zijn, bij de toekomst van kerkgebouwen op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Daaraan ontbreekt het nog vaak, terwijl door overleg en samenwerking bijna altijd overeenstemming over een mooie en inspirerende toekomst voor kerkgebouwen kan worden gevonden.

"Samenwerking biedt de beste kansen om successen te behalen. Samen kun je verder komen!",

Mr Frank Houben, voorzitter van het Task Force Aanbevelingscomité, en voormalig Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant

Onze activiteiten

- We steunen met raad en daad personen, groepen, organisaties en overheden die over de toekomst van "hun" kerkgebouw nadenken en een oplossing zoeken voor behoud, revitalisering of herbestemming.
- We richten ons via acties en lobby op politiek, overheden, kerkelijk leiders en samenleving om iedereen bewust te maken van het belang en de gebruiksmogelijkheden van kerkgebouwen.
- We zetten ons in voor meer publieke en private financiering voor kerkgebouwen. We zijn hiervoor in contact met overheden en financiële instellingen en bundelen kennis en goede voorbeelden.
- We zetten ons in voor een Open Kerk. We stimuleren de openstelling van kerkgebouwen, publieksvriendelijkheid en informatievoorziening en vragen aandacht voor de mogelijkheden van passend multifunctioneel gebruik van kerkgebouwen.
- We bundelen informatie en advies en maken die toegankelijk via onze website www.toekomstkerkgebouwen.nl, met informatie over bedreigde kerkgebouwen, voorbeelden van behoud, revitalisering en herbestemming, over financieringsmogelijkheden en over organisaties en instellingen die van belang zijn voor het behoud, restauratie, beheer of de herbestemming van kerkgebouwen.

"Spelen in een kerkgebouw heeft voor mij een speciale dimensie. Ik ben altijd benieuwd naar een kerk, naar de architectuur en de sfeer van een gebouw", Emmy Verhey, violiste, en lid van het Task Force Aanbevelingscomité.

Steun de Task Force Toekomst Kerkgebouwen

U kunt ons helpen om de reikwijdte van ons werk te vergroten. Uw betrokkenheid is zeer welkom. U kunt ons op verscheidene manieren ondersteunen:

- door persoonlijk actief te worden voor het behoud van kerkgebouwen, en door overheden, kerkleiders, politici en anderen erop te wijzen dat u achter onze doelstellingen staat;
- door ons en andere betrokken instellingen te informeren wanneer een kerkgebouw in de gevarenzone dreigt te komen. U kunt onze "ogen en oren" in uw regio zijn;
- door uw ervaring en expertise op het vlak van behoud, revitalisering en multifunctioneel gebruik van kerkgebouwen met ons te delen;
- door onze activiteiten financieel te steunen via Rabobank-rekeningnummer 11.95.86.150, t.n.v. de Stichting Task Force Toekomst Kerkgebouwen, Tilburg.

Contact

Secretariaat Task Force Toekomst Kerkgebouwen
Kamerikstraat 11
5045TW Tilburg
E-mail: secretariaat.kerkgebouwen@gmail.com
Website: www.toekomstkerkgebouwen.nl

"Het kerkgebouw in stads- of dorpsgezicht, ook als het aan de eredienst is onttrokken, blijft teken – teken van herinnering, maar veeleer teken van aanwezigheid, van uitnodiging en verwijzing.", Prof. dr. Antoine Bodar, priester te Rome, hoogleraar Universiteit Tilburg, en lid van het Task Force Aanbevelingscomité.

Colofon

Titel: Een toekomst voor kerkgebouwen!
Uitgave van: Stichting Task Force Toekomst Kerkgebouwen
Tekst: Rob Wolters & Door Jelsma

© Task Force Toekomst Kerkgebouwen, 2007.

Overname van teksten is toegestaan met bronvermelding. Een kopie van de publicatie wordt op prijs gesteld.

Citaten uit NRC Handelsblad en "Toekomst voor Religieus Erfgoed", Monumentenhuis Brabant.